

Miroslav Zor:

Počitnice

Delu mora slediti počitek, dolgemu delu dolg počitek, napornemu delu temeljit odmor. Kdor greši proti temu osnovnemu pravilu higijene, ta kmalu občuti vso težo storjenega greha na sebi, na svojem zdravju. Telesnemu delu mora slediti telesni odmor, duševnemu delu duševni počitek. Nikjer to pravilo ni toliko na mestu, kakor pri našem stanu. Pri našem stanu ni tako, da bi se lahko v ponedeljek in torek počivalo po nenaravnem »počitku« v nedeljo, učitelj mora v ponedeljek res s svežimi močmi, z veseljem in z vso zbrano dušo na delo. Zato mora nedeljo prebiti res po pameti, res za počitek, za smotre, temeljit odmor. In kar velja za nedeljo po končanem tednu, to velja tudi za počitnice po končanem šolskem letu.

Povprečno dva meseca trajajo naše počitnice. Porabiti jih ne moremo samo za počitek, dobršen del počitnic nam vzame priprava za prihodnje leto ter samoizobrazba. Vsake počitnice se vrše razni tečajji. Kdor jih poseča, dobro ve, da tistega časa ni mogoče šteti v počitek, kajti duševno delo je takrat najintenzivnejše. Kdor ne poseča počitniških tečajev, ta se pa mora sam potruditi, da gre z duhom časa, da ne zaostane. Naše dvome-sečne počitnice torej niso samo za počitek. Treba jih je razdeliti na dve približno enaki

polovici. Po mojem mnenju je treba prvo polovico posvetiti pripravi za novo šolsko leto. To je tudi popolnoma utemeljeno. Po končanem šolskem letu si nihče ne želi novega duševnega dela.

Najbolj pravilno se mi torej zdi, da bi se vsi samoizobrazevalni počitniški tečajji vršili šele v drugi polovici počitnic, prvi mesec pa bi se naj porabil izključno za temeljit odmor.

Počitka je razne vrste, enemu se dopade to, drugemu ono. Pri telesnem delu je treba telesnega odmora, pri duševnem delu pa duševnega in telesnega. Najvažnejši za nas je duševni počitek, ki mora biti čim bolj temeljit.

Kako se kaže naša duševna utrujenost po končanem šolskem letu? Živčno smo razdraženi, ujemimo se za vsako malenkost, nervozni smo (vse to je prav za prav eno in isto), ne ljubi se nam nič, posebno duševno delo nam ne prija, loteva se nas apatija in duševna potrto, vse veselje nas mine, siti smo življenja. Vse to in še marsikaj so znaki duševne utrujenosti, vse to moramo odpraviti ob počitnicah.

Proti vsemu temu poznam le eno res temeljito zdravilo: življenje v samoti, v primitivnih razmerah, v neposrednem stiku s pri-

rodo, na kraju, kjer nam je na razpolago vedno svež zrak, sonce in voda. Z eno besedo: taborenje v naravi. Nikjer ne najdeš pravega počitka in osvežitve v toliki meri in v tako kratkem času, kakor ravno na taborenju.

Tam najdeš mir, ki te privede zopet samega k sebi, ob vrnitvi k primitivnemu življenju najdeš edino ono živčno oprostitev, ki je prvi pogoj za ozdravljenje. V neposrednem stiku s naravo najdeš toliko novega, toliko zanimivega, toliko veličastnega, da te napolni novo veselje do življenja in do dela, da se ti povrne izgubljena energija in vera v samega sebe. Noč in dan na vsa svetla zraku prinese telesu obilno mero kisika in zdrave krvi, lahen vetrič in toplo sonce ti ustrojita kožo, da porjavi in nabere rezervne sončne energije zoper vse prehlade preko leta, kopanje in plavanje ter razni primitivni sporti ti razgibljejo mišice, ti izoblikujejo telo in dušo, te napolnijo s kipečo energijo, katera nam tako prav pride med letom v šoli. Primitivna skrb za hrano in za streho ti vrmeta zaupanje v samega sebe, zaupanje v lastno moč in veselje do dela.

Navsezadnje, ko si zopet pridobiš izgubljeno duševno in telesno ravnovesje, pa začne tvoj duh snovati in sam od sebe delati. Takrat je čas, da ga zopet vprežeš, da mu daš pravo smer. In zopet bo ravno samota na taboru, samota sredi božje narave tista, ki bo oprostila tvoj duh vseh meja, vseh tesnih spon, ki ga obdajajo v navadnem življenju. In porodili se bodo veliki načrti, storila se bodo velika dela. Takrat se počitnice lahko končajo, takrat si zrel za novo delo, za uspešno delo.

Seveda — tako taborenje zahteva gotove sposobnosti, gotovega znanja, gotovih izpol-

njenih pogojev, če se hoče, da dobro izpade, da je koristno. Obvladati je treba tehniko taborenja, tehniko življenja v naravi.

Zato prihajam s sledečim predlogom: Ekскурzijski odsek naše organizacije je sprejel v svoj delokrog tudi taborenje. Gotovo se bodo v letošnjih počitnicah vršila razna taborenja, predhodno pa se mi zdi potreben nekakšen počitniški tečaj. Ta tečaj naj bi trajal 4 do 6 dni. Ne bi smel biti v kakšni sobi z golimi predavanji, vršiti bi se moral zunaj na taboru s praktičnimi vajami. Na tem tečaju bi dobili taboreči vsa potrebna teoretična in praktična navodila, kako se tabor organizira in vodi. Ta navodila bi ne upoštevala samo privatnih taborenj odraslih ali celih družin, upoštevala bi tudi prirejanje večjih mladinskih taborov bodisi šolskih, Podmladka rdečega križa, sokolskega naraščaja ali skavtov. Tehnika je pri vseh taborih slična in to bi vsakdo v kratki dobi pridobil.

Premišljeval sem glede časa taborniškega tečaja. Za leto skoraj ne bi bilo drugače možno, kakor takoj po Vidovem dnevu, po zaključku šole in sokolskega zleta. Od 2. do 6. ali 7. julija bi bil najprimernejši čas. Pozneje tudi ne, ker bi se takrat že lahko vršila prava počitniška taborenja. Pred koncem šolskega leta se lahko ustanove družbe, ki hočejo taboriti, prve dni julija bi organizatorji in vodje teh taborov posetili taborniški tečaj, po tečaju in izvršenih pripravah pa bi se že lahko vršila taborenja. Seveda se bo treba že tudi pred tečajem pripravljati za tabor, toda to se bo že se uredilo. Za enkrat so potrebni le predlogi za tečaj in tabore in prijave taborečih.

Premislite in potem se prijavite!

UCITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Rač. pošt. hr. št. 10761 REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO Telefon šte. 23-12

PODRUŽNICA KNJIGARNE V MARIBORU, TYRŠEVA ULICA ŠTEV. 44

Telefon šte. 26-28

Vabilo

na

XXX. redni občni zbor

ki bo

v nedeljo, dne 28. maja 1933., ob 10. uri dopoldne v Ljubljani
v združnih prostorih (soba št. 16).

DNEVNI RED:

1. Poročilo upravnega sveta o združnem poslovanju.
2. Poročilo upravnega sveta o računskem zaključku za leto 1932.
3. Poročilo nadzorstva o računskem zaključku in poslovanju upravnega sveta.
4. Revizijsko poročilo Zveze slovenskih združenj.
5. Predlog upravnega sveta o razdelitvi čistega dobička.
6. Izprememba pravil.*)
7. Volitev v upravni svet.
8. Volitev v nadzorstvo.
9. Slučajnosti. — Posebni predlogi se morajo naznaniti upravnemu svetu vsaj tri dni pred občnim zborom.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se bo vršil v zmislu § 31. pravil pol ure pozneje v istem prostoru in z istim dnevnim redom občni zbor, ki sme brezpogojno sklepati.

*) Predlog: K § 25 se doda nov § 25 a: Ustanavljati sme strokovne svete kot posvetovalne organe upravnemu svetu. — K § 36 se doda četrti odstavek: Ustanavljati more svoje in svojih oddelkov podružnice v Ljubljani in izven nje.

Jože Zupančič:

Učiteljice - pevke na koncertnem odru

V ponedeljek 8. maja se je predstavilo nekaj nad 30 naših tovarišic, članic ženskega UPZ, odseka JUU sekcije za dravsko bano-vino, pod vodstvom pevovodje tov. Srečka Kumra publiko, ki je le nekako nad polovico zasedla unionsko dvorano. Program je obstojal iz 22 skladb 7 skladatelj. Največkrat je bil zastopan Emil Adamič s 6 skladbami. Razen že navedenih so sodelovali še: solistka sopranistka ga. Maja Strozijeva-Pečičeva, pri klavirju pa sta se menjavala skladateljja gg. Boris Papandopulo in dr. Danilo Švara.

Adamičeva, na tekst tov. Oskarja Hudalesa »Pesem beračeva« je močna, socialna pesnitev —

— pri nas ni kruha;
glad nam južine kuha
— — — — —
nam je duša prazna in pusta...

Istega skladatelja »Vojak« na narodno besedilo izraza tragiko fanta, ki je komaj pričel živeti. Pa mora v vojno — in zdaj:

— Tam na zelenem travniku
mrtev vojak leži,
presekan ima glavo —
— — — — —

zdaj bo v zelen grob položen...

Že od nekdanj igrajo belokranjski motivi važno vlogo v naši poeziji in glasbi. Tudi to

pot so se predstavili Tomc enkrat in E. Adamič dvakrat s skladbami na belokranjske motive. Zlasti je užgala Emilova »Svatovska«. Žal, da je ni čul; skladatelj se mudi ta čas kot glasbeni referent s »Trboveljskimi slavčki« v ČSR.

Prvi del sporeda so pevke zaključile z Ljadovimi staroruskimi, katerih slednja »Na ulici došč« ... se konča v živahnem ritmu:

— Na ulici došč siljon polivajet,
oj, ljušonki, ljušji, siljon polivajet.

V drugem delu sporeda je nastopila ob enem s svojim sinom Borisom, ki je lastne skladbe spremljal na klavirju, ga. Strozijeva in prednašala z bogatim umetniškim znanjem »Djevojačke popijevke«. Niz ljubavnih pesmi, — sevdalink — iz okolice Podgorice, Podvinja, Lepavine in Pirota in to s prekrasnimi verzji:

— Može li biti, što bit ne može,
može li biti riba bez vodi,
riba bez vodi, tica bez gore,
a, ja, djevojka bez mlada momka!
aman, aman!

Pa ona:

— Andjelija vodu lila,
— — — — —
sve bi momke premamila,
kaludjere oženila,
a popove — raspopila!

(Čutite to drzno silo mlade ljubavi!...)

V imenu JUU in v imenu UPZ je tu njun predstavnik tovariš Franjo Rupnik z gluho nemnice poklonil sopranistki prekrasen šopek rdečih nageljnov, dvorana pa je zavalovala v navdušenju.

Odlična zagrebška umetnica je morala svojim točkam dodati še 2 skladbi, tako jo je vzljubila dvorana.

Tretji del sporeda je prevzel zopet ženski zbor. Bravničar je obdelal 2 motiva Karla Široka o poljih. Živahno, pestro besedilo:

Naš polšek — v hišici stanuje,
davkov ne plačuje,
pa ne toži ga župan,
ne preganja ga sodnija.

Na višku večera je bila kompozicija Sl. Osterca »Kvartet«, ki živahno in nazorno riše satiro Krylova v prestavi nedavno umrlega Vdovca. Izvor dela leži v nekdanjih političnih prilikah Krylove domovine. Na vlado je prišel takrat direktorij starih. Vladal pa je vse prej kot v korist naroda. Poizkušali so se vladati v vseh stvareh, izdajali odloke in naredbe, pa so ga vedno polomili. In tem je Krylov »posvetil« svoj kvartet, ki ga je pa maskiral v basni. Tako si jih je privoščil:

— Pri opici poredni si osel in kozel
(zbor pel strogo fonetično: osu! — kozu!)

ter Miško, medved zagovedni, izmislijo kvartet:

Dobe si note, bas ter alt ter gosli dvoje,
in sedejo v gozdek pod hojé,
da bi z umetnostjo svojo! zavzeli svet.

Godci poizkušajo na vse načine. Se preseda-jo, menjavajo instrumente; ko le ne gre, predlaga vsakokrat eden izmed godbenikov kako važno spremembo.

— Poslušajo, sedijo v eni vrsti,
kvarteta prav ne godejo jim prsti...

Splošne vesti

NAPAD NA ŠOLSKEGA UPRAVITELJA V CERKLJAH PRI KRKI.

Dne 4. maja so vrgli kmečki fantje v spalnico šolskega upravitelja Ljudevita Kabaja »bombo«. Iz časopisnih poročil posnemamo nastopno:

Okrog 23. ure je prebudila vaščane v znani vasi Cerklje ob Krki močna detonacija iz globokega sna. Razburjeno ljudstvo je pohitelo na kraj, od koder se je začela detonacija. Bilo je to poslopje osnovne šole tik ob državni cesti. Hkrati je skočil iz hiše upravitelj šole g. Ludvik Kabaj, ki je bil tudi sam ves prestrašen in je množici pojasnil, da je nekdo vrigel skozi okno v njegovo stanovanje v pritličju zgradbe »bombo«, ki je takoj eksplozirala ter poškodovala stanovanje in pohištvo, k sreči pa ni nikogar ranila.

Alarmirano orožništvo iz bližnje Krške vasi je prihitelo na poziv pod vodstvom vodje orožniške postaje narednika Leopolda Valenčiča v Cerklje, obkolilo šolsko poslopje in takoj pričelo intenzivno preiskovati vso zgradbo. Orožniki so dognali, da so znani atentatorji vrgli skozi drugo okno v stanovanje šolskega upravitelja »bombo«, izdelano precej primitivno. »Bomba« je bila napravljena iz bukovnega debla, dolga okrog pol metra in težka nad 10 kg. V sredo panja so izdoblili 35 cm globoko luknjo in jo napolnili z močnim eksplozivom. »Bomba« je učinkovala zelo hudo, k sreči pa je ostala družina nepoškodovana, to pa zaradi posebne lege sobe, v kateri so spali upravitelj Kabaj, njegova žena in 11-letna hčerka Slavica. Bomba je eksplozirala s strašnim pokom in močno poškodovala stene stanovanja in stropa, ter uničila vse pohištvo v sobi. Pod Slavično posteljo se je užgala, Mahoma je bila v ognju tudi vsa posteljica. Šolski upravitelj Kabaj je takoj otel otroka iz plamenov. Nato je s pomočjo svoje žene še pogasil ogenj. Otroci se je silno prestrašili. V zadnjem hipu je šolski upravitelj zagrabil še revolver in pričel streljati skozi okno kar na slepo, ne da bi koga zadel.

Orožništvo, ki je vse dopoldne vršilo hišne preiskave in poizvedbe v Cerkljah in so-

sednjih vasih, je aretiralo kot osumljenca 20-letnega Lojzeta Srpčiča, hlapca pri posestniku Jožetu Žibertu v Cerkljah. Fant je dejal, da bo izdal vse krivce, če ga izpuste. Kmalu je orožnikom priznal, da sta pri zločinu sodelovala 23-letni posestnikov sin France Gramc iz Gazič pri Cerkljah in 17-letni posestnikov sin Ivan Videnič iz Cerkelj. Ko so aretirali tudi ta dva in ju konfrontirali s Srpčičem, se je izkazalo, da sta vrgla bombo v stanovanje Gramc in Srpčič, Videnič pa da je stal na straži pod bližnjim kozolcem.

O motivih atentata so izpovedali, da se jim je zdel potreben za cerkljansko šolo bolj katoliški in krščanski upravitelj kakor pa Kabaj. Skoraj gotovo je, da stoji v ozadju tega atentata še neka druga oseba, ki je pa krivci niso hoteli izdati.

Vsi trije aretiranci so bili davi prepeljani v spremstvu močne orožniške eskorte v Krško, od koder bodo prepeljani v zapore novomeškega okrožnega sodišča.

Pripominjamo, da je to že drugi napad na šolo v Cerkljah. Uverjeni smo, da bo oblast z vso strogostjo grdi zločin preiskala in tudi poskrbela, da se enaki žalostni primeri ne pojavijo več.

Zalostni dogodek je zgovorna priča težkega položaja, v katerem se ponekod nahaja učiteljsko kljub svojemu previdnemu in preudarnemu nastopanju.

— **Objava služb.** Ker ministrstvo prosvete še ni določilo roka za vlaganje prošanj za izpraznjena mesta, opozarjamo po obvestilu kraljevske banske uprave učitelje, ki nameravajo prositi za kako mesto, naj si že sedaj pripravijo zadevne prošnje, da jih bodo lahko vložili do določenega roka, kadar bo objavljen. Opozarjamo tudi, da se bodo obravnavale le za objavljena mesta vložene prošnje. Vse prošnje, ki se bodo glasile na neobjavljena mesta, ali ki bodo prekasno vložene, se ne bodo obravnavale.

— **Drugi delni risarski tečaj za strokovno izobrazbo učiteljev na strokovnih nadaljevalnih šolah.** Na tehniški srednji šoli v Ljubljani

— Na vrisč slučajno slavec prileti —
tega zaprosijo za pomoč, da jim kvartet v soglasje spravi. — A slavček jim pove globoko, resnično, resnično — resnico:

— Kdor rad bi godec bil,
ta mora kaj umeti
in tanjši sluh imeti
kot je vaš...

A vi, prijatelji,
sedite kakorkoli,
zagodli prav
ne bōdete nikoli!

Pesnik, prevajalec in skladatelj so se znašli in dostojno spopolnili!

Slednja pred glavnim odmorom je bila Svarova »Zima«, kjer je skladatelj prelil piskočne, nagajive verze v duhovite sekirice.

Za zaključek so stavili na program narodne verze »Dodolice«, ki jih je zapisal v notne vrste Papandopulo. V koncertnem programu ima skladba le 20 vrst, skladba pa se večkrat ponavlja v raznih refrenih in s tem dramatično podčrtava živahno vsebino. »Dodolice« so dekleta, ki ob suhi v pesmih prosijo dežja. Prekrasno je podal Papandopulo te narodne motive in je mojstersko vlogo napisal tudi za klavirista (dr. Švara). Kako krasno prednašajo v zadnjem odstavku solistinja, zbor in klavir uredničen obupnih prošanj. Kar čutiš, kako se iz dalje vale težki, črni oblaki, nevihta se zaganja, grom udarja, bliska se... in nato se vlije — dež... Dodolice so bile uslišane. V tem delu se je Papandopulo izkazal res nenadkriljivega mojstra! Poka-